

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD Kaitīgo organismu novērojumi

Linda Būcēna

Valsts augu aizsardzības dienests
Augu aizsardzības departaments
Vecākā inspektore

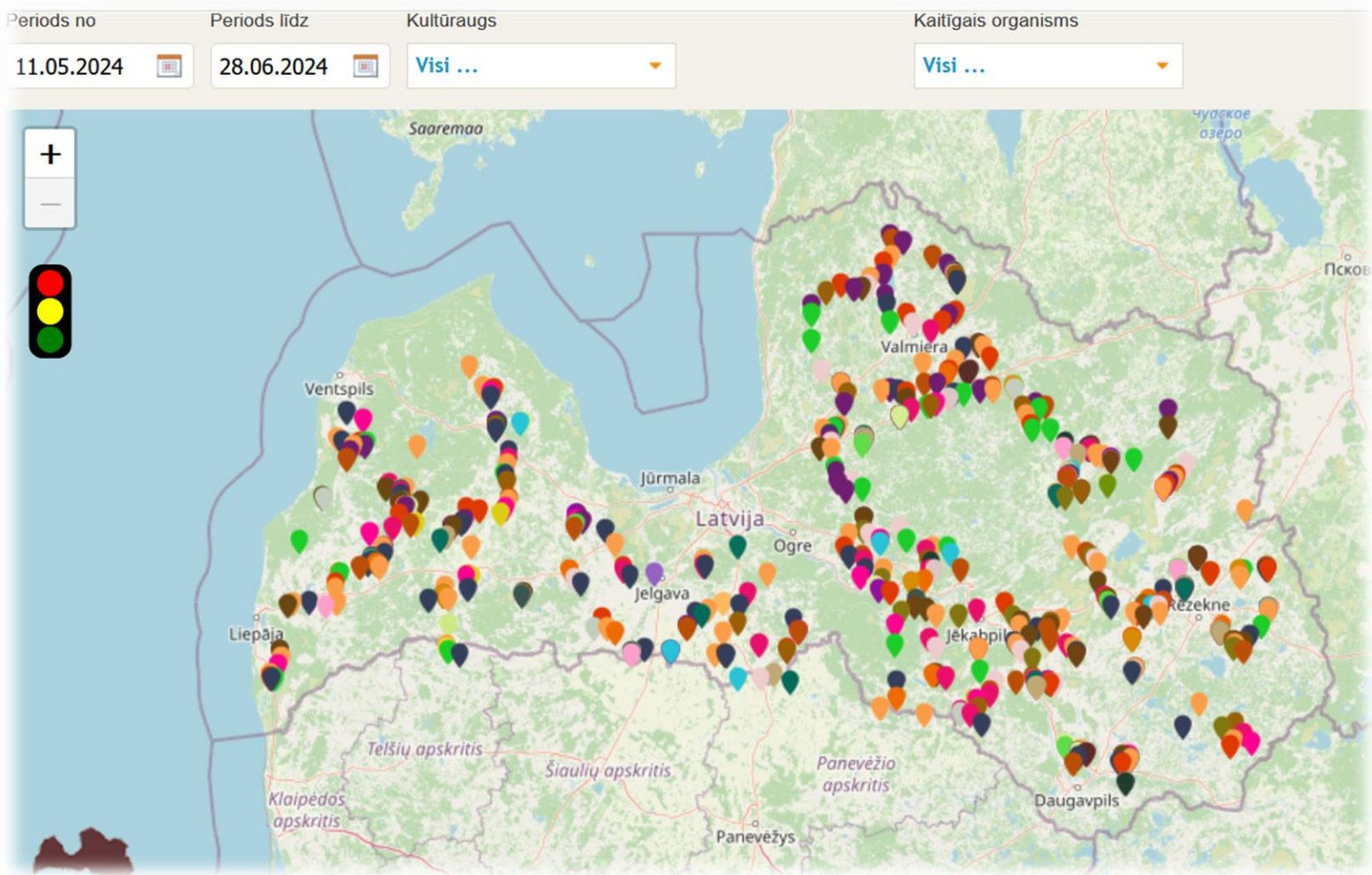
14.02.2025.

Prezentācijas saturs

1. VAAD novērojumu karte
2. Jaunums kartē
3. VAAD sociālajos medijos
4. Informatīvie materiāli

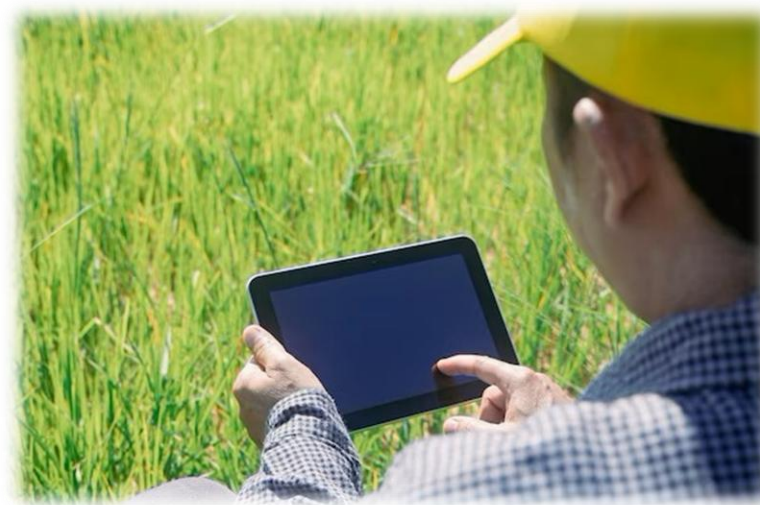
VAAD Kaitīgo organismu novērojumi

<https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte>

3693 lauka novērojumi:

- 37 kultūraugi
- 178 kaitēkļi, slimības

Monitoringa rezultāti un KO apraksti

Kvieši, ziemas (Karoglapas parādīšanās (37))

23.05.2024

Slimības:

Graudzāļu miltresa - Izplatība: 4.00%, Attīstības pakāpe: 2%   Brīdinājums par pirmo parādīšanos!

Kviešu lapu pelēkplankumainība - Izplatība: 10.00%, Attīstības pakāpe: 5%

Kvieši, ziemas (Karoglapas parādīšanās (37))

16.05.2024

Slimības:

Kviešu lapu pelēkplankumainība - Izplatība: 14.00%, Attīstības pakāpe: 7%

Kaitēkļi:

Labību lapgrauži - Imago, Izplatība: 6.00%, Invāzijas pakāpe: 1 %

https://registri.vaad.gov.lv/reg/kaitigie_organismi.aspx?ID=1135

Valsts augu aizsardzības dienests

Reģistri

Graudzāļu miltresa (*Blumeria graminis*)

Nosaukums angliki: Powdery mildew of cereals

EPPO kods: ERYSGR

Citi nosaukumi:

- *Erysiphe graminis*

Slimības pazīmes – pazīmes novērojamas stiebrošanas un cerošanas fāzē. Uz stiebra apakšējās daļas un apakšējām lapām nelieli plankumi, kas pārkidāti ar baltu timeklveida apsarmi, kas pakāpeniski kļūst biežāka un tumšāka. Boja visas auga virszemes daļas, stipras infekcijas gadījumā arī akotus un vārpiņu pleksnes. Vasaras beigās apsarmē ļabi saskatāmas sīkas melnas lodītes – sēnes augļķermeņi. Ražas zudums miltresas ietekmē rodas gan fotosintēzes samazināšanās dēļ, gan tādēļ, ka paātrinās transpirācija – ūdens iztvaikošana no lapām. Stipra infekcija var izraisīt lapu bojāeju, traucēt vārpu veidošanos un nogatavošanos, samazināt graudu svaru. Vislielākais ražas zudums ir tad, ja inficēšanās notikusi pirms ziedēšanas un ir inficēta karoglapa. Miežu un kviešu potenciālā raža var samazināties pat par 40 %.

Bioloģija – infekcijas avots ir augu atliekas, dzīvi augi un pabiru asni. Inficēšanās ar miltresu veicina sabiezināti sējumi, pārbagāts slāpekļa mēslējums, augsts gaisa relatīvais mitrums, neievēroti sējas termiņi un nezaļainība. Visstraujākā slimības attīstība ziemas kviešos vērojama stiebrošanas laikā līdz to ziedēšanai. Sekundārā infekcija no inficētiem augu daļām. Slimības ietekmē samazinās produktīvo stiebru skaits, graudu svars, proteīna daudzums graudos.

Ierobežošana

* Pret miltresu izturīgu šķirņu izvēle.

* Optimālas izsējas normas.

* Nezaļu iznīcināšana.

* Sabalansēts mēslējums, nepieļaujot slāpekļa pārbagātību.

Kaitīguma sliekšnis – ja ierēnīgās šķirmes inficējas jau cerošanas sākumā un apstākļi ir labvēlīgi miltresas attīstībai, jāveic smidzinājums ar fungicīdu. Šķirēm, kas ir salīdzinoši izturīgas pret miltresu, smidzināšana nepieciešama, ja slimības pazīmes novērotas uz 30 % lapu karoglapas parādīšanās laikā.

Ābeļu kraupis (*Venturia inaequalis*)

Nosaukums angliki: Scab of apple

EPPO kods: VENTIN

Citi nosaukumi:

- *Fusicladium dendriticum*
- *Spilocaea pomi*
- *Venturia sp.*

Ierosina – sēnes (*Venturia inaequalis*)

Boja – ābeles.

Pazīmes novērojamas uz lapām un augļiem

Zudumi – izplatītākā un postīgākā ābeļu slimība, tās rezultātā samazinās raža un tās kvalitāte.

Simptomi – uz lapām sākumā dzeltenī, izplūduši, vēlāk brūni plankumi ar tumšu, samtainu apsarmi. Plankumu centra audi atmiris un kļūst pelēki. Ja inficēšanās notiek pavasarī, tad plankumi ir lielāki, bet ja vēlāk, vasarā, tad sīkāk. Plankumi labāk redzami lapas virspusē. Augļi, ja tie agri inficējušies, izveidojas krogli, bojājuma vietā augļi sacietē, pārkorķojas un saplaisā. Tiek inficēti ziedkāti un ziedi, kā rezultātā ziedi priekšlaicīgi nobirst un neveidojas augļi. Bojātās lapas un augļu aizmetņi priekšlaikus nobirst, inficētie augļi slikti uzglabājams, tos pastiprināti bojā augļu puves.

Pārziemo – uz nobirušām lapām, uz augu atliekām.

Veicina – silts ap +20°C un mitrs laiks.

Ierobežošana –

* Veco lapu iznīcināšana;

* Jāaudzē izturīgas šķirnes;

* Fungicīdu pielietojums.

Fungicīdu smidzināšana visefektīvākā ir, ja pirmais smidzinājums notiek tieši pirms asku sporu masveida izlidošanas. Bet lai aizsargātu kokus no iespējamās sekundārās infekcijas, īpaši miltres vasarās, nepieciešami atkārtoti smidzinājumi.

Detalizēta informācija zem kartes

https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte

80%

Leaflet

Kultūraugs (Attīstības stadija)	Novērojuma datums	Novērojuma vieta	Konstatētie kaitīgie organismi
 Rapsis, ziemas (Pāksteņu attīstības beigas (79))	21.06.2024.	Talsu novads, Valdgales pagasts	Kaitēkļi: Krustziežu smecernieki - Kāpurs, Izplatība: 6.00%, Invāzijas pakāpe: 2 % Krustziežu pāksteņu pangodiņš - Kāpurs, Izplatība: 8.00%, Invāzijas pakāpe: 20 %
 Rapsis, ziemas (Nogatavošanās sākums (80))	21.06.2024.	Smiltenes novads, Raunas pagasts	Slimības: Baltā puve - Izplatība: 2.00%, Attīstības pakāpe: 1% Brīdinājums par pirmo parādīšanos!
 Rapsis, ziemas (Nogatavošanās sākums (80))	20.06.2024.	Ogres novads, Lēdmanes pagasts	Slimības: Baltā puve - Izplatība: 2.00%, Attīstības pakāpe: 5% Brīdinājums par pirmo parādīšanos!

IAA tīmekļvietne

noverojumi.vaad.gov.lv/integreta-audzesana

80%

UZ VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTA MĀJASLAPU

SAITES PALĪDZĪBA LAPAS KARTE KONTAKTI

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪGO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE

PROGNOZES

INTEGRĒTĀ AUDZĒŠANA

KULTŪRAUGU FENOLOĢIJA

AUGU SLIMĪBU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

NEZĀĻU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

Integrētā audzēšana

Integrētās augu aizsardzības kultūrspecifiskās vadlīnijas

Kultūraugu šķirņu apraksti

Informācija lēmuma pieņemšanai par AAL lietošanu

Augsne un mēslošana

Integrētajā augu aizsardzībā lietojamie augu aizsardzības līdzekļi

Normatīvie akti, metodikas un veidlapu paraugi

Integrētās augu aizsardzības kultūrspecifiskās vadlīnijas

[https://noverojumi.vaad.gov.lv/integre
ta-audzesana/integretas-augu-
aizsardzibas-kulturspecifiskas-vadlinijas](https://noverojumi.vaad.gov.lv/integreta-audzesana/integretas-augu-aizsardzibas-kulturspecifiskas-vadlinijas)

Saite uz reģistrētajiem AAL

Integrētā augu audzēšana un k...

VAAD - Augu aizsardzības līdzekļu | X

+

← → ↺

🔒

https://registri.vaad.gov.lv/reg/aal_lietojums.aspx?OrgTipsID=3666&OrgID=1135&KultGrpID=...

Valsts augu aizsardzības dienests

Reģistri

Augu aizsardzības līdzekļu lietojums

Datu bāze piedāvā iespēju izvēlēties nepieciešamo augu aizsardzības līdzekli pēc tā efektivitātes kultūraugu kaitīgo organismu ierobežošanai, kā arī iespēju iegūt papildu informāciju par kaitīgajiem organismiem (attēli, apraksti) un augu aizsardzības līdzekļa lietošanas nosacījumiem (augu aizsardzības līdzekļa marķējuma teksts).

Meklēšanai pēc kultūrauga attīstības stadijas spiediet "Attīstības stadija" un norādiet kādu no piedāvātajiem.

Ar kalkulatora palīdzību iespējams izvēlēties arī ekonomiski izdevīgāko.

Augu aizsardzības līdzekļu licencētās tirdzniecības vietas ir atrodamas šeit

Kultūraugu grupa*:

Graudaugi

Attīstības stadija (neobligāta):

Ziedēšanas beigas (AS 69)

Kultūraugs:

Kvieši, ziemas

Kaitīgo organismu tips*:

slimība

Produkts	Apstrādājamā kultūra	Organismi (efektivitāte)	Deva	Deva aprēķins
Cayunis - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	0,8 l/ha	0,8
Cayunis - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	1 l/ha	1
Delaro Forte - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	1,3 l/ha	1,3
Protikon 250 EC - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 25 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	0,8 l/ha	0,8
Avastel - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	1,25 l/ha	1,25
Univoq - 2.klase	Kvieši, ziemas [AS 30 - 69], Kvieši, vasaras [AS 30 - 69], Spelta kvieši [AS 30 - 69]	Graudzāļu mltrasa (80-100)	1,2 - 1,5 l/ha	1,2

AAL marķējums

Uzmanību!
Satur uzturvielu un polimēru ar formaldehīdu.
H317 Var izraisīt alerģisku ādas reakciju.
H410 Ļoti toksisks ūdens organismiem ar ilgstošām sekām.
EUH401 Ļoti izvērties no riska cilvēku veselībai un videi, ievērojiet lietošanas pamācību.
P261 Izaudis iedpot putekļus/ smidzinājumu.
P280 Izmantojot aizsargcimdus/ aizsargdēbes/ acu aizsargus/ sejas aizsargus.
P302+P352 SASKARĒ AR ĀDU: nomazgāt ar lielu ūdens daudzumu.
P333+P313 Ja rodas ādas iekaisums vai izsitumi: Lūdziet medicīniskā palīdzību.
P361+P353 Novēlēt piesārņoto apģērbus un pirms atkārtotas lietošanas izmazgāt.
P501 Savākt izliktos atkritumus.
F501 Atbrīvoties no satura/epakojuma, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības.
SP1 Nepiesāpēt ūdeni ar augu aizsardzības līdzekli un tā iepakojumu. Netīrīt smidzināšanas tehniku ūdenstilpju un ūdensteču tuvumā/izsargāties no piesārņošanas caur drenāžu no pagalmiem un ceļiem.
Spe 3 Lai aizsargātu ūdens organismus, ievērot 10 m aizsargjoslu līdz ūdenstilpēm un ūdenstečiem.

Avārijas gadījumā zīdīt Ugunsdzēsības un glābšanas dienestam - telefons 112.

Reģistrācijas apliecības īpašnieks: Syngenta Polska Sp. z o.o., ul. Szamocka 8, 01-748 Warszawa, Polija.
Ražotājs: Syngenta Crop Protection AG, Bāzele, Šveice.
Kontaktpersona: Latvija: 63025626.

<https://registri.vaad.gov.lv/>

✓ Reģistrētais aktuālais AAL lietojums!

✓ Aktuālās izmaiņas reģistrā!

✓ Aktuālais pilns apstiprinātā marķējuma teksts!

Aktuālās ziņas un agrīnais brīdinājums veģetācijas laikā

PROGNOZES

PUBLIKĀCIJAS

INFORMATĪVIE MATERIĀLI

PREZENTĀCIJAS

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – kartupeļu stādījumos Sēlijā izplatās kartupeļu lapu sausplankumainība!

29.06.2024

Vēršam uzmanību uz to, ka kartupeļu stādījumos (AS 31-60) Sēlijā sāk izplatīties kartupeļu lapu sausplankumainība *Alternaria solani*, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot kartupeļu stādījumus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu. Pēc pāris dienām laikapstākļi kļūs labvēlīgi arī kartupeļu lakstu puves *Phytophthora infestans* attīstībai.

[Lasīt tālāk ...](#)

BRĪDINĀJUMS – zirņu sējumos sāk izlidot zirņu tinēju tauriņi

11.06.2024

Vēršam uzmanību uz to, ka zirņu (AS 50-51) sējumos Kurzemē, agrāk kā citus gadus, sāk izlidot zirņu tinēju (*Cydia sp.*) tauriņi, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot feromonu slazdus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu, jo savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

[Lasīt tālāk ...](#)

PROGNOZES

PUBLIKĀCIJAS

INFORMATĪVIE MATERIĀLI

PREZENTĀCIJAS

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – tiek prognozēts neliels ābeļu kraupja infekcijas risks atsevišķos novados

Vēršam augļkopju uzmanību LBTU Augu aizsardzības zinātniskā institūta "Agrihorts" RIMpro prognožu modeļa brīdinājumiem par ābeļu kraupja (*Venturia inaequalis*) infekcijas riskiem, ka, neskatoties uz vēso laiku, ābeļu kraupja prognoze atsevišķos novados rāda nelielu infekcijas risku sākot no 17. līdz 18. aprīlim.

Balvu, Bauskas Jēkabpils, Rēzeknes, Smiltenes un Valmieras novados - zems infekcijas risks

Prognozes

BRĪDINĀJUMS – lauka pupu sējumos izplatās pupu sēklgrauzis

Vēršam uzmanību uz to, ka lauka pupu (AS 50-63) sējumos visos Latvijas novados novērotas pupu sēklgrauža (*Bruchus rufimanus*) vaboles, tāpēc VAAD aicina lauksaimniekus apsekot lauka pupu sējumus un lemt par augu aizsardzības pasākumu veikšanu, jo savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

FOTO: Pupu sēklgrauzis. I. Liepina

Pupu sēklgrauža (*Bruchus rufimanus*) izplatība dažviet ir sasniegusi 12%.

Bojājumi - pākstī kāpuri izgrauž sēklas iekšpusi. Pupas mizā no iekšpuses izgrauzti pilnīgi apaļi caurumi.

Bioloģija - gadā attīstās viena paaudze. Pirms pupu ziedēšanas un pupu ziedēšanas laikā (+15-20°C) vaboles pārsvarā barojas ar pupu ziedputekšņiem. Izēsto ziedputekšņu dēļ pupas var neapputeksnēties un var neveidoties pākstis. Mātītes dēj olas (200-500 gab.) uz jaunajām pupu pākstīm.

FOTO: Pupu sēklgrauža olas uz pākstīm. VAAD

Uz pākstīm nereti var redzēt vietas, caur kurām izšķīlušies kāpuri ir iegrauzušies pākstī. Pēc tam tie iegrauzas sēklās. Vienā pupā var attīstīties vairāki kāpuri. Kāpuri izgrauž sēklas iekšpusi. Vasaras beigās, pirms iekūņošanās pupā, kāpuri pupas mizā no iekšpuses izgrauž apaļu skrejšaurumu, atstājot mizas vāciņu.

Jaunums: «Luksafora» princips laukaugiem

1. <https://noverojumi.vaad.gov.lv/karte>

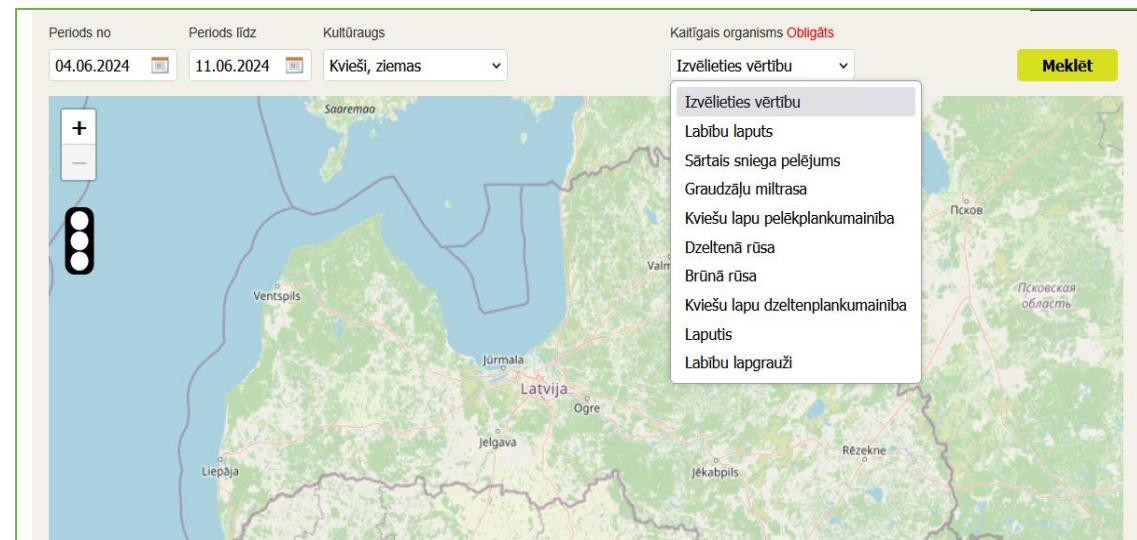
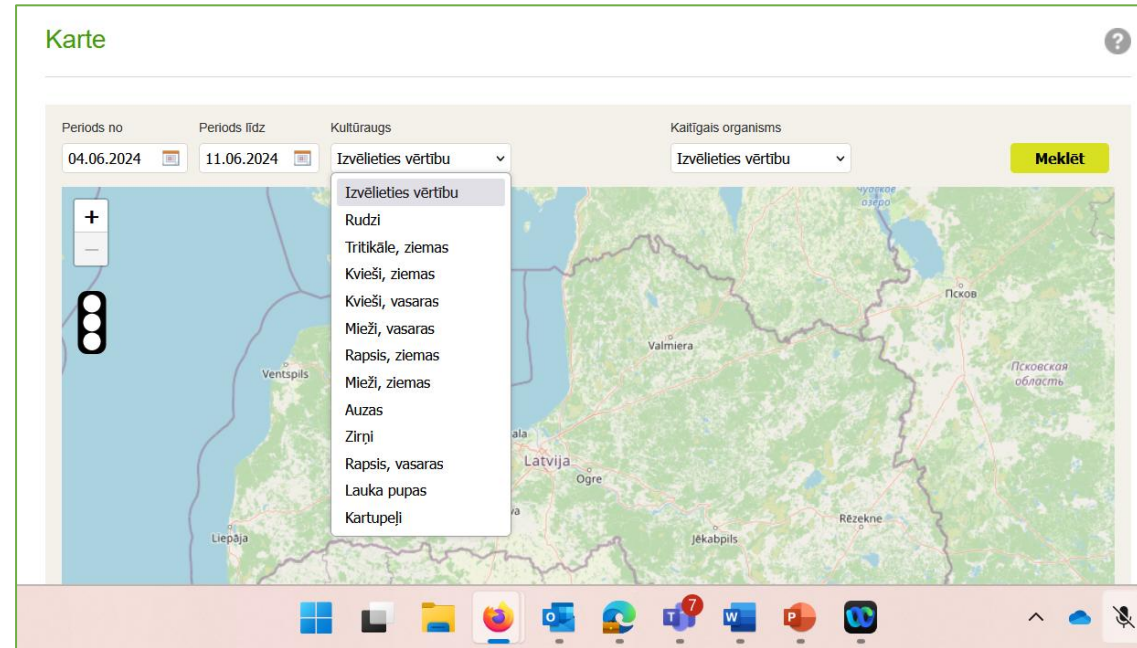
2. simbols

3. Periods no ... līdz (1 nedēļa)

4. Kultūraugs

5. Kaitīgais organisms

6. Meklēt

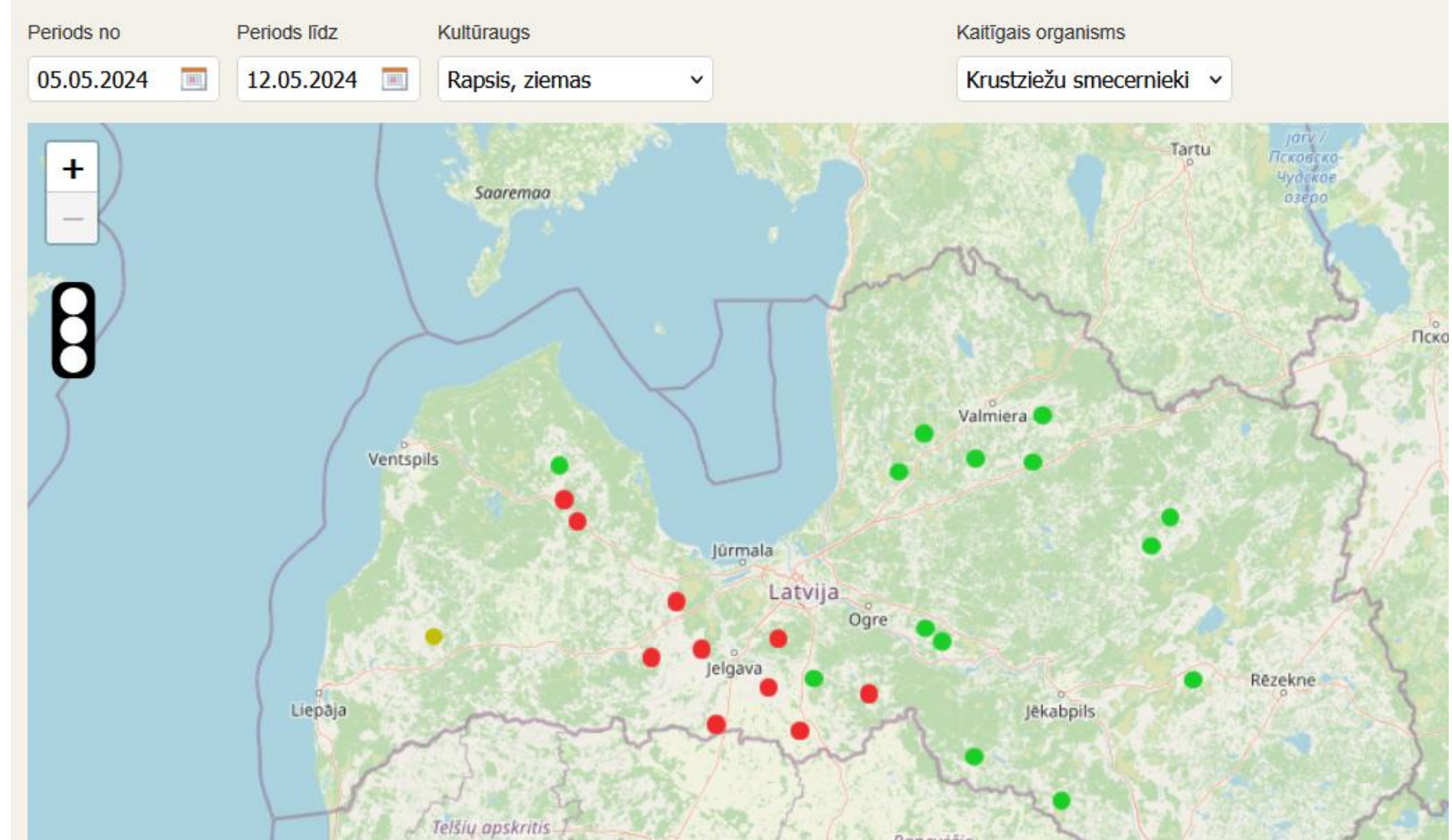

«Luksafora» princips laukaugiem

1.piemērs

Krustziežu smecernieki
(*Ceutorhynchus sp.*)

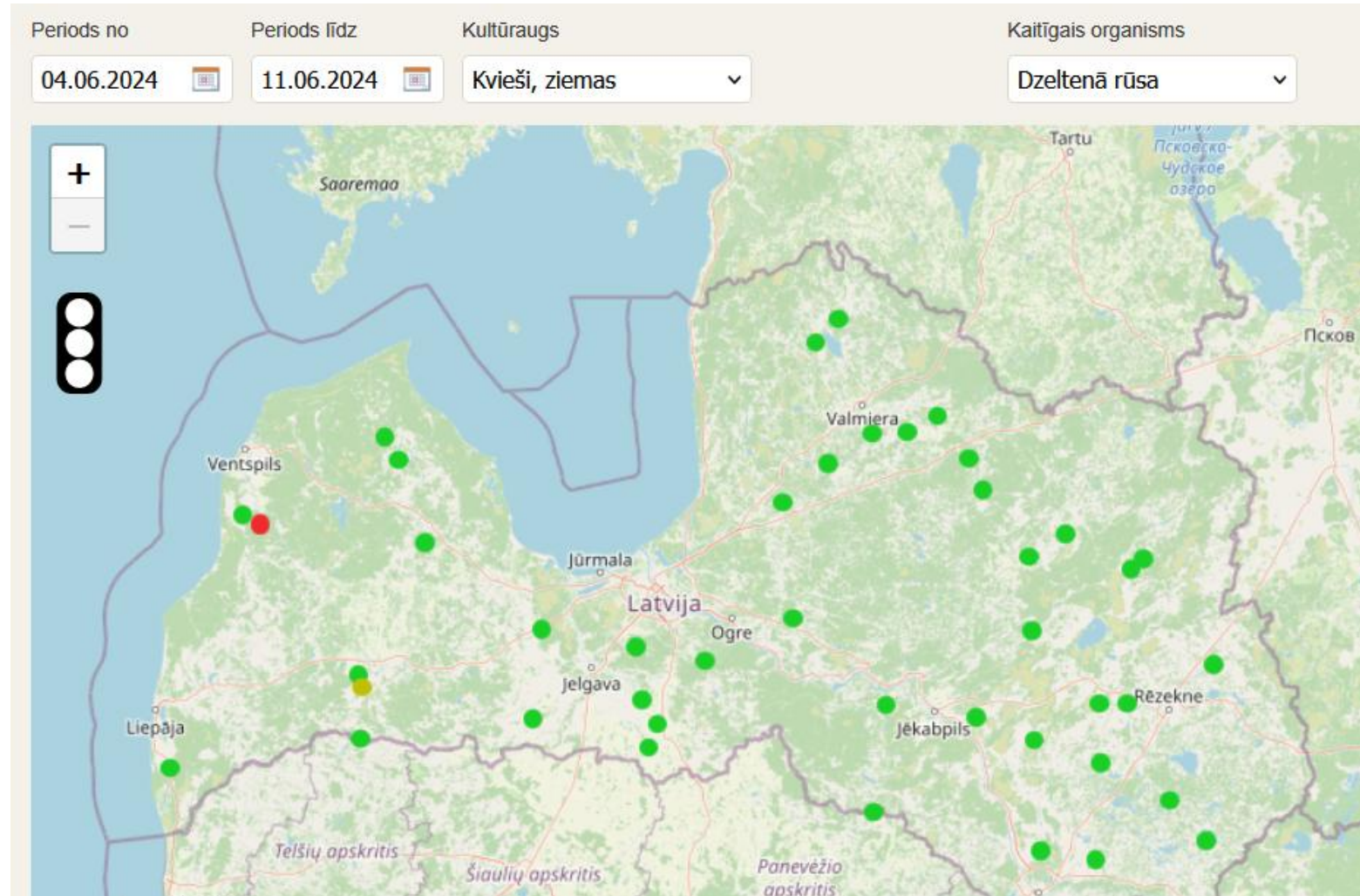
- būtiska KO invāzija
- KO konstatēts (kultūraugs pastiprināti jāuzmana)
- KO nav konstatēts

«Luksafora» princips laukaugiem

2.piemērs

Dzeltenā rūsa
(*Puccinia striiformis*)

- augi stipri bojāti
- konstatētas pirmās pazīmes (kultūraugs pastiprināti jāuzmana)
- augi veseli

Kultūraugu fenoloģija

Laukaugi

Dārzeni

Auglaugi

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) sagatavojis šo sadaļu, apkopojot informāciju par kultūraugu attīstību, ar mērķi
 attīstības raksturošanai tiek lietots jēdziens „Attīstības stadija (AS)”, citos informācijas avotos var būt sastopams arī jē
 ēc **BBC** (apzīmējums veidots no vārda valodas „Biologische Bundesanstalt, Bundessortenamt und Chemieselndustri
 urtiem – BASF, Bayer, Ciba-Geigy, Hoechst) decimālo kodu skolas.

Laukaugi

Graudaugu attīstības stadijas

Informācija par 10 graudaugu attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attēli.

Griku attīstības stadijas

Informācija par astoņām grieķu attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to at

Kukurūzas attīstības stadijas

Informācija par 7 kukurūzas attīstības fāzēm, attīstības stadijas un to attē

Lauka pupu attīstības stadijas

Informācija par septinām lauka pupu attīstības fāzēm, attīstības

AS 55

59 - Pirmo ziedlapu parādīšanās. Ziedlapas saredzamas, ziedi vēl aizvērti.

AS 59

Attīstības fāze 6: Ziedēšana

60 - Pirmie ziedi. Atsevišķiem augiem pirmie ziedi atvērušies.

AS 60

61 - Ziedēšanas sākums, 10% ziedu atvērušies.

62 ... 64 - 20 ... 40% ziedu atvērušies.

65 - Pilnzieds. Puse vai vairāk ziedu atvērušies.

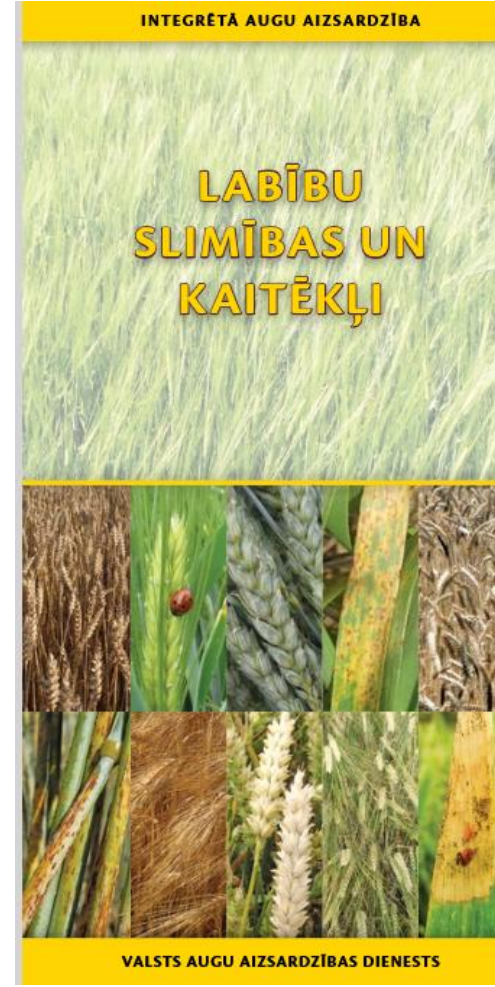
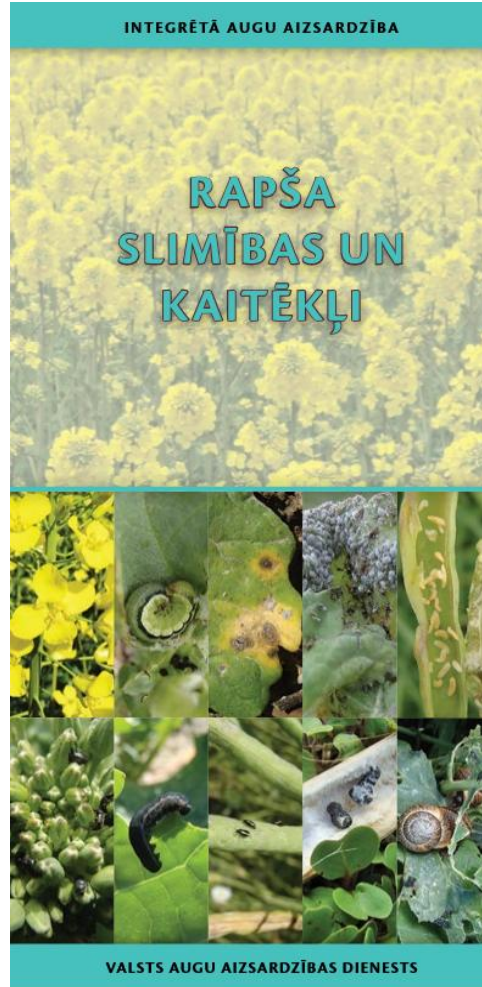
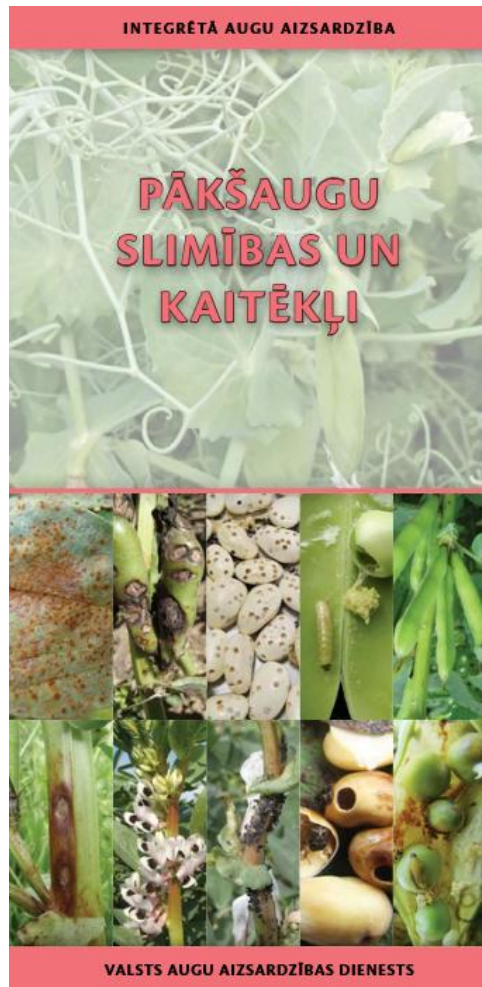

AS 65

AS 55

<https://noverojumi.vaad.gov.lv/prognozes/informativie-materiali>

14 VAAD rokasgrāmatas

VAAD rokasgrāmata "Ābeļu un bumbieru slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Kartupeļu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Krustziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Labību slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Pākšaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Rapša slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Aveņu, kazeņu un zemeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Čemurziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Kaulenķoku slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Ogulāju slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Biešu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Sīpolaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Tomātaugu slimības un kaitēkļi"

VAAD rokasgrāmata "Ķirbjaugu slimības un kaitēkļi"

Jauni kaitīgie organismi KO datu bāzē!

Zeltvēdera mūķene (*Euproctis chrysorrhoea*)

Nosaukums angliši: brown-tail moth
EPPO kods: EUPRCH
Citi nosaukumi:

- *Nygmia phaeorrhoea*

Saimnieciski - ozoli, apses, liepas, vīksnas, vilkābeles, smiltsērķiņi, augļu koki (bumbieres, ābeles, plūmes, ķirši utt.), kā arī citi citi lapu koki.

Bojājumi - kāpuri apgrauz lapu koku lapas.

Bīstamība - kaitēklis ne tikai apgrauz daudz lapu koku lapas, bet apdraud arī cilvēku veselību. Tauriņa kāpuru kukulīšu sedz kupis apmatojums. Kāpuri matiņus izmanto savai aizsardzībai, tos noņemot. Šie matiņi ir ļoti sāļi, arī un satur toksīnu, kas cilvēkam izraisa ādas un arī acu iekaisumus, bet cilvēkiem ar noslieci uz astmu var izraisīt nopietnus elpošanas traucējumus. Šie matiņi var saglabāties vidē pat vairākus gadus. Tie ir ļoti viegli, un vējš tos var atdirtoti pacelt gaisā. Matiņu radītie izsitumi var parādīties uzreiz pēc saskāres ar kāpuru matiņiem vai arī pēc vairākiem stundām. Izsitumi var saglabāties no dažām stundām līdz vairākiem nedēļām. Matiņus satur arī kāpuru veidoto satikojumi, kāpuru austie kokoni (dūres lielumā), ko tie arī pirms iekūņošanās un nomestie apvalki, kāpuriem nomaiņot ādu. Lielāko risku toksiskie matiņi rada no maija sākuma līdz jūlija beigām.

Saimnieciskā nozīme - masveida savairošanās gadījumā var izraisīt koku nokalšanu.

Bioloģija - zeltvēdera mūķenei ir nepieciešams daudz gaiss un siltuma, tādēļ parasti tā atrodama saulainās vietās, piemēram, izretinātās mežaudrēs, meža malās, alejās, augļu dārzos un tamlīdzīgās vietās. Mūķenes kāpuri ir polifāgi un tāpēc var būt atrodami uz daudzugu lapu kokiem. Zeltvēdera mūķenei ir viena paaudze gadā. Tauriņi dēj olas jūlijā. Olas tiek dētas klāsteros lapu apakšpusē un nosegta ar matiņiem no mātīšu ķermeņa apmatojuma. Augustā no oām izšķīlušies jaunie kāpuri. Kāpuri barojas grupās ar koka lapām, un rudens veido satikojumus, kuros tiek lepioti gan zari, gan lapas. Satikojumos pat vairāki simti kāpuru un šādās izveidotās "ligzdas" tie pārzīemo. Satiktās "ligzdas" koncentrējas koku vainaga augšējā daļā. Kāpuri atsāk baroties aprīlī līdz ar lapu plaukšanu. Pārziemojušie kāpuri izdīst un barojas individuāli. Strauji augošie kāpuri var atstāt kuplus ozolus pilnīgi bez lapām. Tomēr, lai gan šādi pilnībā attapoti koki izskatās noņemti bojāejai, tie ir spējīgi atjaunoties nākamajā gadā. Kopumā jāsaista, ka šādi koki iet bojā tikai ļoti retos gadījumos – visbiežāk, ja tie vienlaikus ir tikusi pakļauti vēl vairākiem citiem negatīviem faktoriem, iestājoties vēsākam laikam. Kāpuri atkal atnācīs ligzdot. Jūnijā kāpuri iekūņojas vai nu

Krustziežu zāglapsene (*Athalia rosae*)

Nosaukums angliši: Turnip sawfly
EPPO kods: ATALCO
Citi nosaukumi:

- *Athalia colibri*
- Rapša zāglapsene

Bojājumi - kāpuri krustziežu lapās grauz neregulārus robus. Ja kāpuru daudz, lapas tiek nograuztas pilnībā, neskartas paliek tikai lapu lielākās dzīslas. Masveida savairošanās nav novērota. Invadē kāpostus, kāļus, rāceņus, rutkus u.c.

Bioloģija - gadā attīstās 2 paaudzes. Pirmā paaudze galvenokārt attīstās uz savvaļas augiem, bet otrā paaudze attīstās jūlijā beigās - augustā, bojājot sēkliniekus. Kaitīgā stadija kāpuri. Pārziemo kāpuri kokonos augsnē.

Ierobežošana -

- * Augsnes dīzļāršana rudenī.
- * Krustziežu dzimtas nezāļu iznīcināšana.
- * Augsnes ievērošana.
- * Insekticīdu izmantošana.

Ābeļu urbējs (*Zeuzera pyrina*)

Nosaukums angliši: wood leopard moth
EPPO kods: ZEUPZY

Saimnieciski - ābeles, bumbieres, plūmes, bērzi, gobas, vīksnas, kļavas, oši, vilkābeles.

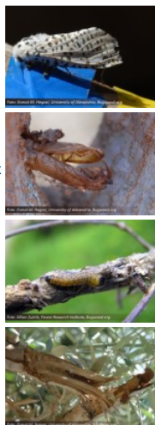
Bojājumi - kāpuri barojas koku stumbros un zaros, kur 'izurbj' ejas. Bieži sastopami tieši uz jauniem stumbriem vai zariem, kuru diametrs nepārsniedz 10 cm. Sākumā kāpuri ieurbjas lapas katā, vēlāk tie virzās tievu zaru serdē un vēlāk arī resnākos zaros. Kāpuri izveido līdz 20 cm garas ejas. Invadētie zari var novist un pilnīgi nokalt. Par kāpuru klātbūtni liecina sarkanīgi, zāgu skaidām līdzīgi izkārnījumi. Kāpuru attīstība ilgst divus gadus. Kaitēklis sastopams dārzos, parkos, jauktos un lapkoku mežos.

Saimnieciskā nozīme - kaitēklis var nodarīt postījumus mežaudzēm un jaunāku koku stadijiem.

Bioloģija - pieaugušie īpatņi ir naktstauriņi ar 5-7 cm spārnu platumu. Spārni ir balti, ar melniem plankumiem. Tauriņi lido vasaras siltajās mēnešos. Mātīte dēj olas atsevišķi vai nelielās grupās uz pumpuriem, lapām vai zariem. Pēc olu izšķīšanās kāpuri ieurbjas koksni. Kāpuri izaug 40-55 mm gari. To ķermenis ir gaiši dzeltens un spidīgs, galva ir tumši brūna līdz melna un gaišāka centrā, kakls tumši brūns.

Ierobežošana -

- * Kāpuru mehāniska savākšana un iznīcināšana to migrācijas laikā.
- * Novājinātu - ar kāpuriem invadētu koku izcīršana un iznīcināšana.
- * Kaitēkļu izlidošanas sākumu nosaka, izvēloties feromonu slazdus.

Fitoplazma (*Candidatus Phytoplasma asteris*)

Nosaukums angliši: Aster yellows
EPPO kods: PHYPAS

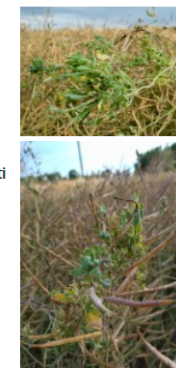
Slimības pazīmes - infekcija izraisa ziedu anomālijas. Inficētie rapšu ziedi pārveidojas par lapām līdzīgiem izaugumiem, vai veidojas it kā piepūstas, dobas pākstis, kurās ir nenobriedušas, nepilnīgi attīstījušās sēklas.

Bioloģija - fitoplazmas ir mazas, fitopatogēnas baktērijas, kas vairojas augu lūksnā (floēmā). Infekcijas avots ir inficēti kultūraugi un nezāles.

Veicība - kukaiņu-pārmēsātāju cikažu izplatība.

Ierobežošana -

- * Jāievēro augu maiņa.
- * Jāierobežo kukaiņu-pārmēsātāju populācija.
- * Savlaicīgi jāiznīcina slimību perēkļi un inficētās nezāles, kas ir infekcijas avots.
- * Nevienas ķīmiskas vielas nav efektīvas pret fitoplazmām.

VAAD Nacionālā fitosanitārā laboratorija
Lielvārdes ielā 36, Rīgā, T. 67550950

Uzzini pirmais mūsu jaunumus!

TĪMEKLVIETNES

Vispārēja informācija

 www.vaad.gov.lv

Integrētā augu audzēšana un kaitīgo organismu monitorings

 <https://noverojumi.vaad.gov.lv>

Sociālo tīklu konti:

Facebook

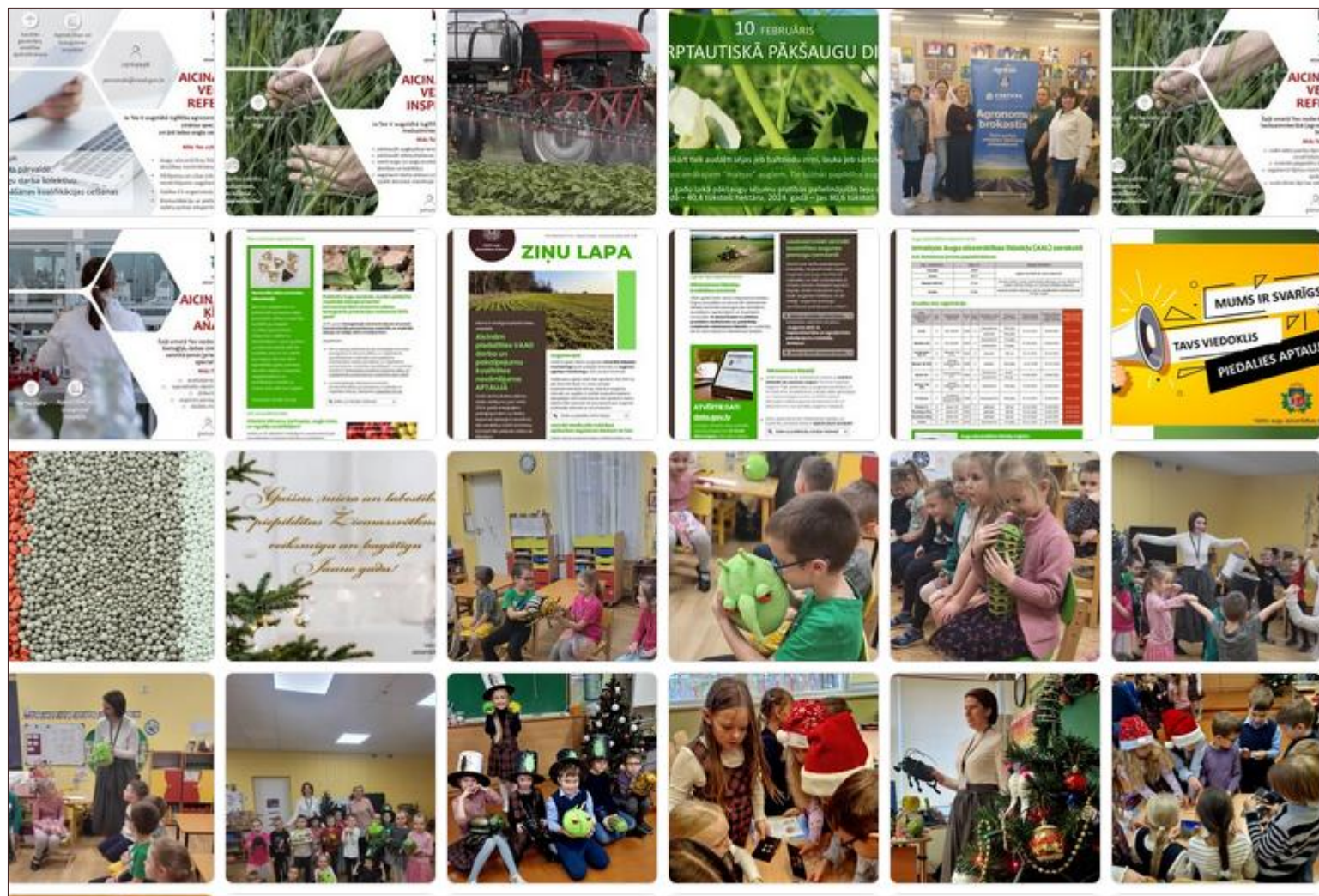
Instagram

X.com

Youtube

X.Com / VAAD_Latvija

Youtube /
Valsts augu aizsardzības dienests

VAAD
@VAAD_Latvija

Valsts augu aizsardzības dienests
[Translate bio](#)

📍 Lielvārdes 36, Rīga [vaad.gov.lv](#) 📅 Joined May 2013

160 Following 1,026 Followers

Posts Replies Highlights Articles Media Likes

VAAD @VAAD_Latvija · 21h

📢 Meklējam kolēģi! Darba pienākumos pārbaudīt 🍷 augkopības kravas un tās sertificēt eksportam, kā arī pārbaudīt 🌱 sēkļaudzēšanas laukus un tos sertificēt. Darba vieta Rīgā, 🚗 izbraukumos uz pārbaudiem vietām nodrošinām darba auto. ➡️ [vaad.gov.lv/lv/vakances](#)

 Valsts augu aizsardzības dienests
AICINA DARBĀ

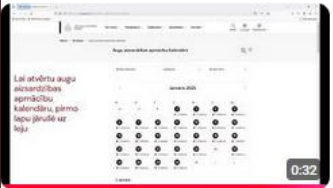
Valsts augu aizsardzības dienests
@valstsauguaisardzibasdienests · 179 abonenti · 102 videoklipi

Valsts augu aizsardzības dienests šeit publicē savus video par augu aizsardzības, ...u.c.
[vaad.gov.lv](#) un vēl viena saite

Pielāgot kanālu Videoklipu pārvaldība

Sākums Videoklipi Shorts Ziņas 🔍

Jaunākie Populārākie Vecākie

 0:32
Pamācība kā [www.vaad.gov.lv](#) atrast informācijas par augu aizsardzības...
78 skatījumi · pirms 1 mēneša

 4:33
Kampaņa "Augu veselība - dzīvībai" akcija Valmieras Viestura vidusskolā
22 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

 4:45
Kampaņa "Augu veselība - dzīvībai" akcija Dobeles Valsts ģimnāzijā
17 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

 4:01
Valsts augu aizsardzība dienests veic pārbaudes kartupeļu audzēšanas...
483 skatījumi · pirms 2 mēnešiem

 1:52
Kampaņa Augu veselība dzīvībai Rīgas lidostā #PlantHealth4Life
32 skatījumi · pirms 3 mēnešiem

 1:39:02
VEBINĀRS
Par augsnes datiem, to nepieciešamību un agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju atzīšanu
2024. gada 15. oktobrī
Tiešraidē
163 skatījumi · pirms 3 mēnešiem

Instagram / misija_agronoms

Sezonas laikā ikdienas kultūraugu kaitīgo organismu novērojumu attēli un skaidrojumi – kā atpazīt, kā ierobežot.

Brīdinājumi par kaitīgo organismu izplatību.

Padomi.

misija_agronoms

Following

Message

1,136 posts

980 followers

56 following

Misija Agronoms

Par ilgtspējīgu saimniekošanu! 🌱

noverojumi.vaad.gov.lv

<https://www.vaad.gov.lv/lv/kampana-misija-agronoms>

www.vaad.gov.lv

Followed by lapamara21, hotelsavaini2020 + 17 more

Pestis

Novērojumi III

Pasākumi

Novērojumi II

Augšnes diena

Kampaņa

Dāvida dārzs

BRĪDINĀJUMS!

Kurzemē, agrāk kā citus gadus, sāk izlidot zirņu tinēju tauriņi. Kāpuri zīrnas izgrauž neregulārus robus. Pāksts iekšienē ir satiklota un pildīta ar ekskrementiem. Izgrauztās sēklas nav derīgas ne pārtikai, ne sējai. Savairojoties masveidā, kaitēklis var radīt būtiskus ražas zudumus.

BRĪDINĀJUMS!

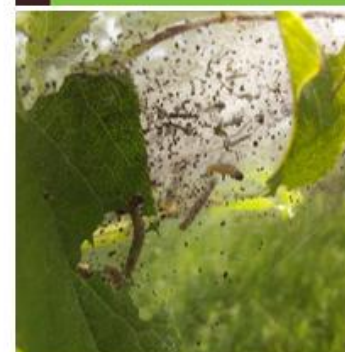
Vasaras rapša sējamos Kurzemē novērota krustziežu zāģlapsenes izplatība. Kaitēkļa kāpuri bojā augu lapas, ja kāpuru daudz, lapas tiek nograuztas pilnībā, neskartas paliek tikai lapu lielās dzīslas.

BRĪDINĀJUMS!

Visos Latvijas novados novērotas pupu sēklīgrauža vaboles. Pupu ziedēšanas laikā vaboles izēd ziedputekšņus, savukārt kaitēkļa kāpuri izgrauž pupu sēklu iekšpusi.

BRĪDINĀJUMS!

Izplatās bumbieru slimības un kaitēkļi – visos Latvijas novados novērotas bumbieru kraupja un bumbieru-kadīķu rūsas pazīmes uz lapām, savukārt Zemgalē konstatētas bumbieru lapu blusīnas un bumbieru lapu pangērces.

BRĪDINĀJUMS!

Izplatās ābeļu kaitēkļi. Šonedēļ tiek prognozēta ābolu tinēja oļu šķīšanās, vēl turpinās arī izlidot tauriņi. Novērota arī ābeļu tiklīkodes kāpuru izplatība, ābeļu lapu blusīnas, izplatās arī laputis un mazais salnais sprizmetis.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

Linda Būcēna

Integrētās augu aizsardzības daļas vecākā
inspektore

linda.bucena@vaad.gov.lv